

Metsähallitusta koskeva lainsäädäntöuudistus

Maaseutualueiden seuran kevätseminaari

27.4.2016

hallitusneuvos Vilppu Talvitie, MMM

 mmm.fi
ruokaa ja luonnonvaroja

Metsähallitus

- Metsähallitus hallinnoi ja hoitaa valtion omistamaa maa- ja vesiomaisuutta
 - maata 9,1 milj. ha, josta talousmetsää 3,55 milj. ha (metsämaata)
 - vesialueita 3,4 milj. ha
 - konsernin henkilöstön määrä n. 1700 htv
- Hoitaa merkittävässä määrin julkisia hallintotehtäviä
- Liiketoiminnan liikevaihto n. 330 milj. €
- Tilikauden 2015 liiketoiminnan tulos n. 108 milj.€ (v. 2014 n. 117 milj.€)
- Tuloutus valtiolle vuodelta 2015 n. 107 milj. € (aiempina vuosina ollut 120-130 milj. €/a)

Metsähallituslain valmistelun taustaa:

- komission Destiapäätös 11.12.2007: liikelaitoksen konkurssisuoja ja poikkeava verokohtelu kiellettyä valtiontukea.
- VN:n periaatepäätökset markkinoilla toimivien liiketoimintojen yhtiöittämisestä (mm. talouspoliittinen ministerivaliokunta 6.3.2009 ja VM (41/2009) sekä komission kilpailuoikeudelliset vaatimukset)
- Aiemmat valtioneuvostotason linjaukset: valtion maa- ja vesiomaisuuden kokonaishallinta säilytetään Metsähallituksella
- Uusi vuoden 2010 liikelaitoslaki: valtion liikelaitos sidosyksikköorganisaatioksi (ei toimi markkinoilla). Ei voida rahoittaa budjetista eikä hoida julkisia hallintotehtäviä.

Metsähallituslain valmistelun taustaa:

- Vuoden 2011 alusta lukien Metsähallitus -liikelaitoksen toiminnan perustana kumottu vuoden 2002 liikelaitoslaki.
- Halken linjaus 22.5.2012: Metsätalous tytäryhtiöön ja Metsähallitus säilytetään yhtenä toiminnallisena kokonaisuutena.
- Kuntalain muutos: markkinaehtoiset tehtävät tuli yhtiöittää vuoden 2014 loppuun mennessä.
- EU-TI:n ratkaisu 3.4.2014 asiassa La Poste: asiallisesti hyväksytty komission konkurssisuoja koskevat linjaukset valtiontukisääntöjen näkökulmasta.
- Verokohtelu on muutettavissa, mutta on täysin selvää, että valtion liikelaitosta ei voida muuttaa konkurssikelpoiseksi, koska liikelaitos on osa valtio-oikeushenkilöä.

Metsähallituslain valmistelun taustaa:

- HE-luonnos keväällä 2014: laaja lausuntokierros, jota edelsi usea kuulemistilaisuus. Lakiluonnoksessa mukana ”saamelaispykälät”.
- Ministerien vaihdokset. MMM:n jatkovalmistelu 11/2014->
- Sipilän HO: Uudistetaan Metsähallituksen lainsäädäntö vastaamaan EU:n vaatimuksia ja selkeytetään sen johtamisjärjestelmä
- Lokakuussa 2015 kolme kuulemistilaisuutta ja uusi laaja lausuntokierros.
- Yhteensä 4 saamelaiskäräjälaissa tarkoitettua neuvottelua.

Eduskunnalle 3.12.2015 annetun esityksen tavoitteet:

- Varmistetaan nykyisenlaisen valtion maa- ja vesiomaisuuden hoidon ja metsätalousliiketoiminnan jatkuminen ja tehdään lainsäädäntöön vain välttämättömät muutokset.
- Metsähallitus liikelaitoskonserniksi, jonka markkinoilla kilpailutilanteessa toimivat liiketoiminnat ovat yhtiömuodossa. Metsähallitus säilyy yhtenä toiminnallisena kokonaisuutena ja valtion maat valtion suorassa omistuksessa. (maanhallinta, julkiset hallintotehtävät ja ”metsätalous-holding”)
- Metsähallituksen yhteiskunnallinen ohjaus jatkuu ja Metsähallituksen toimintaa rajaavat edelleen aiempaa vastaavat yhteiskunnalliset velvoitteet. Metsähallitus hoitaa edelleen sille tehtäväksi säädetyt julkiset hallintotehtävät.

Eduskunnalle 3.12.2015 annetun esityksen tavoitteet:

- Metsätalousliiketoiminta järjestetään kilpailuneutraalisti sijoittamalla se liikelaitoksen omistuksessa olevaan yhtiöön. Erillinen oikeushenkilöllisyys on kirjanpidollisesti läpinäkyvä järjestely, jossa toimintojen erillisyyks ja valtiontukielementin puuttuminen on mahdollista todentaa. Yhtiö voi mennä konkurssiin ja sitä verotetaan kuten muitakin yhtiöitä.
- Yhtiölle annetaan lailla toistaiseksi voimassa oleva yksinoikeus metsätalousliiketoiminnan harjoittamiseen valtion maalla. Lakisääteinen velvollisuus toteuttaa toiminnassaan Metsähallitukselle säädettäviä yhteiskunnallisia velvoitteita ja noudattaa liikelaitoksen johdolla osallistavasti laadittuja alueellisia luonnonvarasuunnitelmia. Lakiin perustuva oikeus edustaa valtiota eräissä kysymyksissä.
- Yhtiö maksaa Metsähallitukselle käyvän korvauksen saamastaan oikeudesta. Liikelaitoksen voiton tuloutus valtion talousarvioon nykyistä vastaavasti.
- Yhtiö ei voi luovuttaa käyttöoikeutta pois. Yhtiön osakkeita ei voi luovuttaa ilman eduskunnan nimenomaista päätöstä.

Eduskunnalle 3.12.2015 annetun esityksen tavoitteet:

-Perustuslaki ja muu lainsäädäntö asettavat reunaehdot julkisten hallintotehtävien hoitamiseksi liikelaitoksessa. Julkisten hallintotehtävien hoidon riippumattomuus ja puolueettomuus on turvattava.

-Julkiset hallintotehtävät hoidetaan edelleen liiketoiminnasta eriytettynä osana Metsähallitusta. JHT-yksikkö hoitaa YM:n ja MMM:n tulosohtauksessa luonnonsuojelualueita, erämaa-alueita, valtion retkeilyalueita ja muita sen hallintaan osoitettuja erityisalueita sekä (pääsääntöisesti niihin liittyviä) Metsähallitukselle säädettyjä julkisia hallinto- ja palvelutehtäviä.

-Julkisten hallintotehtävien rahoitus nykyistä vastaavasti budjetista ja toiminnasta kertyvillä tuloilla (metsästyslupatulot yms.).

-Kansalaisille tuotettaviin palveluihin tai kansalaisten oikeuksiin (esim. metsästys, kalastus ja maastoliikenne) ei muutoksia.

-Saamelaisien asemaa ei heikennetä, nykyiset neuvotteluelvoitteet säilyvät.

Miksi kiire?

- EU-parlamentin ja neuvoston keväällä 2014 antama julkisia käyttöoikeussopimuksia koskeva uusi direktiivin oli saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä 17.4.2016 mennessä, minkä jälkeen direktiiviä sovelletaan sellaisenaan.
- Hankintadirektiivi edellyttää yli 5 M€:n arvoisten yksinoikeuksien kilpailuttamista ja hyvin suurella todennäköisyydellä olisi estänyt käyttöoikeussopimukseen perustuvan järjestelyn käyttöönoton.
- Myöhästymisen olisi todennäköisesti merkinnyt sitä, että talousmetsien omistus olisi jouduttu siirtämään yhtiölle.

Eduskuntakäsittely

- Laaja kuuleminen valiokunnissa. Herätti todella paljon keskustelua ja kannanottoja sekä MmV:ssa että lausuntovaliokunnissa. Paljon vastustusta, joka liittyi pääosiin asiaa koskeviin väriin tietoihin.
- Kritiikki/vastustus: EU ei vaadi yhtiöittämistä, konkurssikelpoinen liikelaitos, ”valmisteltu salassa”, pelko suojele- ja talouspainotuksista, pelko yhteiskunnallisen ohjauksen heikkenemisestä, maiden tasejako, ”kansallisomaisuuden myynti kiinalaisille”, kuntien verotulot, työllisyys pohjoisessa, saamelaisten asema, metsästysmahdollisuudet, HO:n kirjaus johtamisjärjestelmän selkeyttämisestä yms.

Eduskuntakäsittely

- Eduskuntakäsittelyssä ei merkittäviä muutoksi.
- Lainsäädäntö saatiin loppujen lopuksi voimaan 15.4.2016.

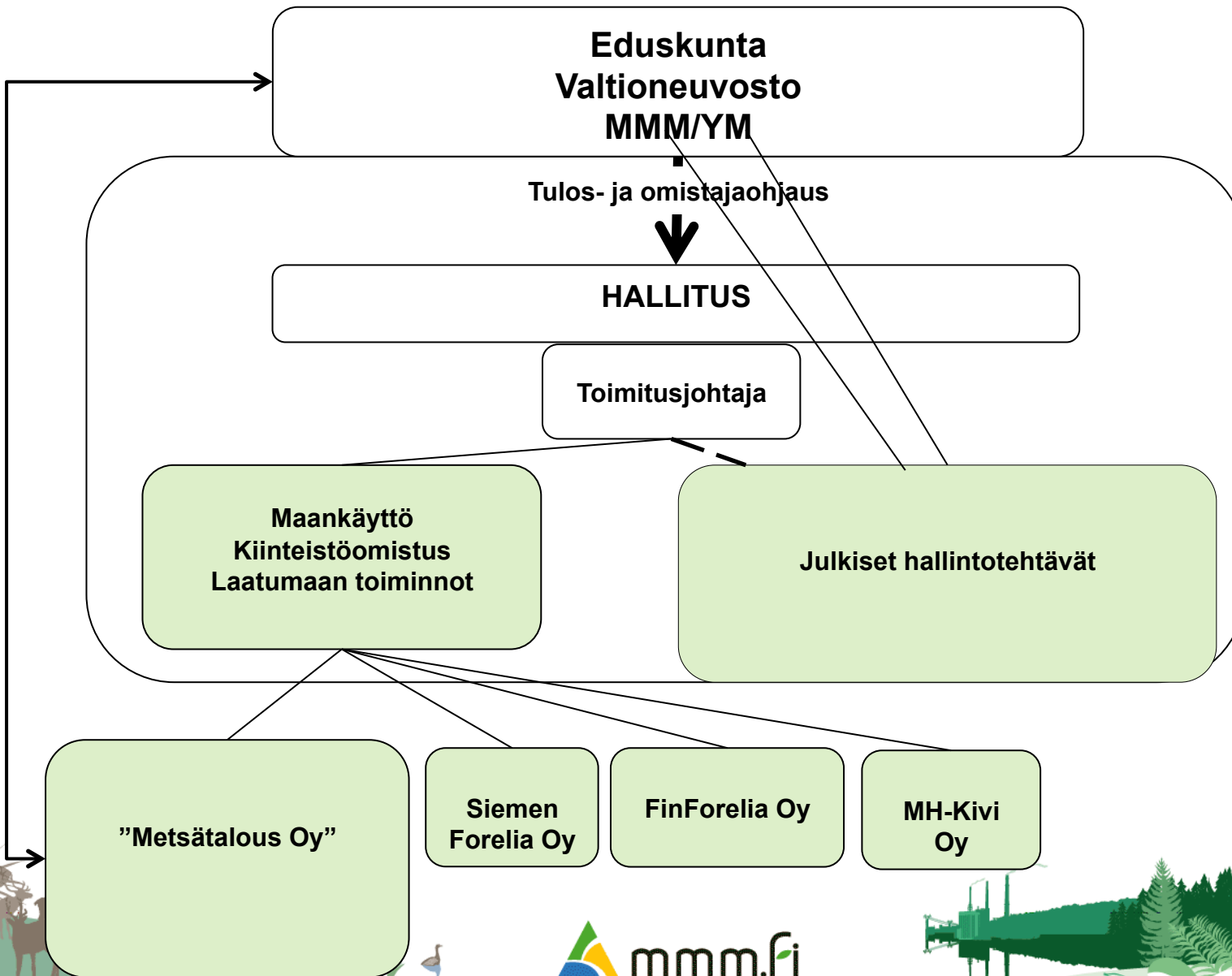

 mmm.fi
ruokaa ja luonnonvaroja

Metsähallitus liikelaitoskonserni

Käyttöoikeussopimus

Valtion maa- ja vesiomaisuus

Eduskunta
Valtioneuvosto
MMM/YM

Tulos- ja omistajaohjaus

METSÄHALLITUKSEN HALLINNASSA OLEVAT MAAT JA VEDET

Peruspääoma

- maa- ja vesiomaisuus, joka on taloudellisen hyödyntämisen piirissä
- metsätalouden maa, hyödynnettävissä olevat maa-ainesalueet, osa yleisistä vesialueista, retkeilyalueet

TUOTTOVAATIMUS

Muu oma pääoma

- maa- ja vesiomaisuus, joka ei liity julkisten hallintotehtävien hoitoon
- ei estettä taloudelliselle toiminnalle, mutta ei merkittäviä tuottomahdollisuuksia
- pääosa yleisistä vesialueista, n. 2,1 milj. ha
- luontaistalousalueet 360000 ha

EI TUOTTOVAATIMUSTA

JULKISTEN HALLINTOTEHTÄVIEN HOITOON TARKOITETTU OMAISUUS

- kansallispuistot
- luonnonpuistot
- muut luonnonsuojelualueet
- suojeleohjelma-alueet
- Natura 2000 -verkoston alueet
- erämaa-alueet
- suojellut luontotyypit + suojeltavien lajien esiintymispaikat
- suojelutarkoituksiin hankitut alueet
- erikseen julkisten hallintotehtävien hoitoon osoitetut alueet

EI TUOTTOVAATIMUSTA

 mmm.fi
ruokaa ja luonnonvaroja

- Kysyttävää?

- Kiitos.

